

El llenguatge

Galls dindis

La formació del plural dels noms composts no es pot subjectar, ni de bon tros, a cap norma estricta. Hi ha, en primer lloc, diversos tipus de noms composts, cada un dels quals exigeix un tractament diferent, però fins i tot per a cada tipus es fa difícil d'establir una norma que no topi amb dificultats i que no exigeixi excepcions.

Els noms composts formats per un nom més un adjectiu qualificatiu que s'escriuen sense soldar aquests components solen formar el plural afegint la seva marca, a tots dos mots, perquè l'adjectiu és entès encara com un mot subordinat al nom, del qual completa el sentit: *curt circuit*, *estat major*, *baix relleu* i *targeta postal fan*, en el plural, *curts circuits*, *estats majors*, *baixos relleus* i *targetes postals*. Quan s'escriuen formant un sol mot, amb els dos components *soldats*, es tracten com un mot simple, és a dir, s'afegeix la marca del plural al final, això és, al segon element: *aiguardent*, *gentilhome*, *malastre* i *parenostre* (amb un possessiu en lloc de qualificatiu) fan, en el plural, *aiguardents*, *gentilhomes*, *malastres* i *parenostres*. En canvi, si els dos components apareixen units per un guionet, observem que la norma és variable. Així, *cap-gros* i *pit-negre fan cap-grossos* i *pit-negres*, però *pell-roja* i *rata-pinyada fan pells-roges* i *rates-pinyades*. I encara hi volem afegir, sense voler exhaurir pas tots els casos possibles, que si el segon component en lloc d'ésser un adjectiu és un altre nom enllaçat al principal per la preposició *de*, com *ull de poll*, *agulla de cap* o *cuc de seda*, és només el primer component que rep la marca del plural: *ulls de poll*, *agulles de cap*, *cucs de seda*.

No és gens estrany, doncs, que un nom compost com *gall dindi* sigui objecte de dubte i de vacil·lació en la formació del plural, tant més que si bé pertany al primer tipus dels que hem indicat, com *targeta postal*, pot ésser fàcilment interpretat com un compost del tipus de *cap-gros* —com si fos «*gall-dindi*»— o com un del tipus de *cuc de seda* —com si fos «*gall d'indi*»—. El Diccionari Fabra admet el mot *dindi* com un adjectiu —femení *dindia*— per a la definició del qual remet a *gall dindi*. I, encara que no indica explícitament quina és la seva forma del plural —ni hi surt en cap exemple—, precisament per això cal formar-lo d'acord amb la norma general: talment com els plurals de *gall fer* i *gall salvatge* són *galls fers* i *galls salvatges*, el de *gall dindi* ha d'ésser *galls dindis*.